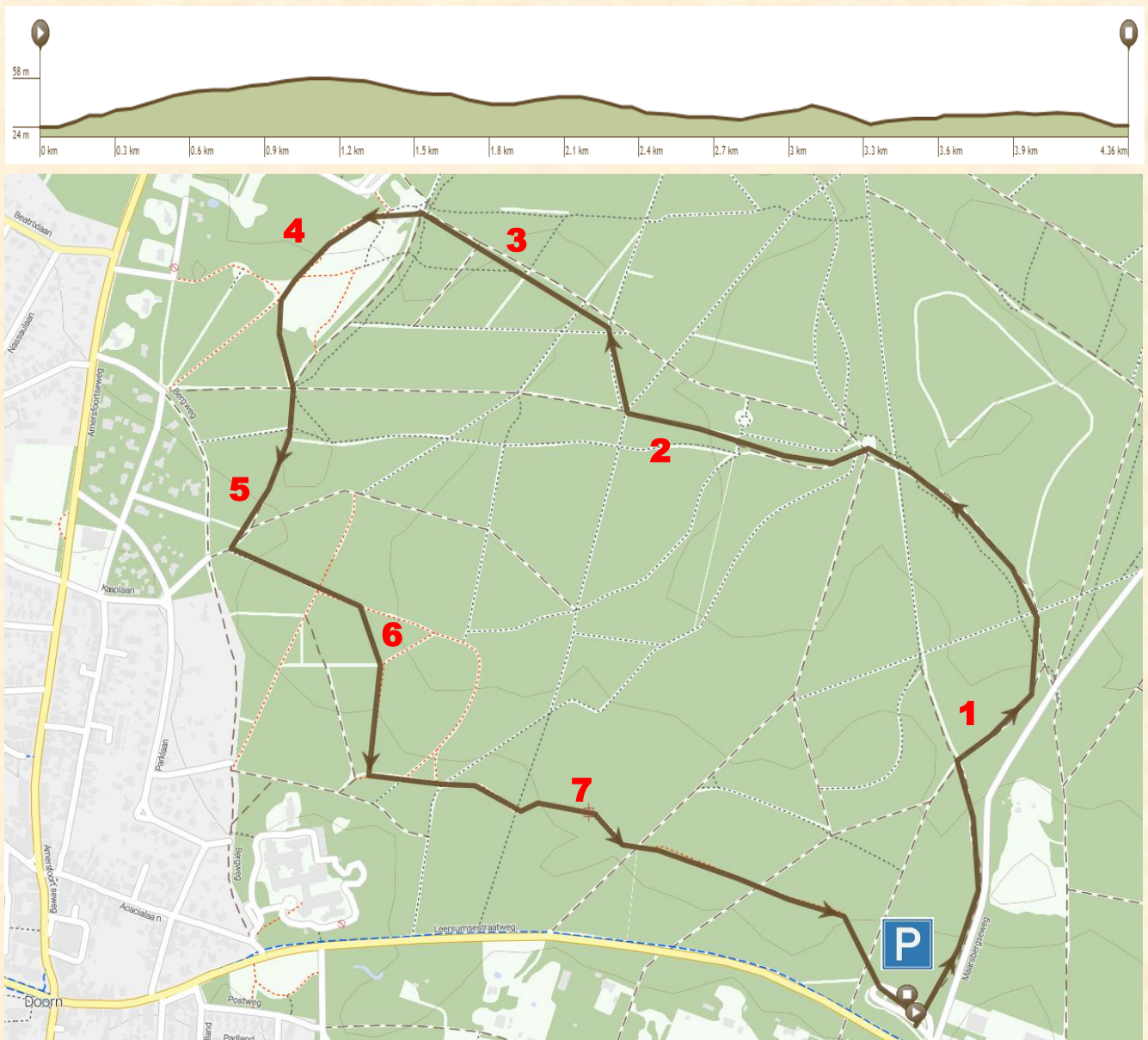

de Kaapse Bossen bij Doorn

Voor degenen, die met eigen ogen een representatief beeld van de Kaapse Bossen willen krijgen, beschreven wij een van de er gemarkeerde wandelroutes. De markering van wandelroutes gebeurde in deze omgeving met afgeschuinde vierkante houten paaltjes, die bovenaan werden voorzien van metalen plaatjes. De door ons te volgen Kaapse Bossenroute is daarbij met horizontaal bevestigde, lintvormige rode banden aangeduid. We beschreven de gemarkeerde route vanuit de lommerrijke parkeerplaats bij de hoek Leersumsestraatweg – Sandenburgerlaan.

Route 4,4 km. Voor de GPS RouteYou versie, klik [hier](#).

1. De wandeling begint met een gestage beklimming van de zuidelijke stuwwalflank. Daarbij stijgen we van 8 naar 53 meter boven N.A.P. Onderweg wordt rechts een open natuurterreintje met een landhuis gepasseerd. Een eindje verderop moet bij een gecompliceerde kruising schuin rechtsaf worden geslagen. Goed is te merken dat het terrein daarna nauwelijks meer stijgt: We zijn dan bovenop het oostelijk stuwwalplateau van de Kaapse Bossen terecht gekomen. Al snel zal onze

aandacht nu worden getrokken door de hoge uitzichttoren die er in 2006 werd gebouwd. Vanuit het brede balkon dat er aan hangt kan bij goed zicht over het nabijgelegen riviereengebied worden uitgekeken.

Even voor de uitkijktoren passeerden we een rechte zandweg, die op veel plaatsen aan één of twee zijden door een aarden walletje wordt gemarkeerd. Wie deze weg rechts ingaat en een kleine 600 meter volgt komt terecht bij een zone waar enkele markante reeksen kommetjes zijn te vinden. Rechtsaf slaan biedt dan de mogelijkheid nader kennis te maken met dit microreliëf, dat bovenaan enkele bolle stuwwalflanken is vinden. Het meeste microreliëf vinden we links van het pad dat we intussen zijn ingeslagen. Het uitstapje naar de kommenreeksen is geen ommetje. Na de eventuele bezichtiging van het bijzondere microreliëf keren wij dus via dezelfde paden terug naar de door ons beschreven gemarkeerde route.

2. Vanuit de uitkijktoren gaat de gemarkeerde route de westelijke flank van het stuwwalplateau afdalen. Ze volgt daarbij een pad, dat links door een aarden walletje wordt gesecondeerd. Rechts biedt een zijpad intussen de mogelijkheid om de Doornse Kei te bekijken. De afdaling leidt ons naar een vijfsprong, waar schuin rechtsaf wordt geslagen.

3. Even later gaan we echter schuin naar links. Het geopad kruist dan de brede vallei die naar Doorn loopt. Aan de overzijde ervan verwelkomt ons de uitspanning van de Sint Helenaheuvel. Ze staat op een terpje, dat aan de oostrand van het grote stuwwalplateau van Hoog Moersbergen en Zonheuvel werd gebouwd.

4. Even voorbij de uitspanning slaat onze route linksaf om langs de rand van een in het bos gelegen heideterreintje de zuidelijke flank van het grote stuwwalplateau af te dalen. We bereiken dan een zone grindarme (wind)zanden uit de laatste ijstijd, die de afgelopen eeuwen onder invloed van allerlei menselijke activiteiten onderhevig was aan verstuivingen, waaraan grillig reliëf herinnert.

5. Onderaan de enclave heide moet andermaal linksaf worden geslagen. Even later duiken we rechts het bos weer in. Dit impliceert een diagonale afdaling in de vallei die wij eerder op een aanmerkelijk hoger niveau kruisten. Intussen is links en rechts van het bospad te zien dat het lager gelegen deel van de vallei net als de stuwwalflank die we zojuist afdaalden bedekt raakte met windzanden die later verstoven.

6. Onderin de vallei wordt op een niveau van ongeveer 18 meter boven N.A.P. linksaf geslagen voor de beklimming van een stuwwalerras waarvan de bovenzijde zo'n 17 meter hoger ligt. Op het terras aangekomen slaan we rechtsaf voor een afdaling naar de markante zuidzuidwestelijke stuwwalflank.

7. Halverwege de helling wordt andermaal linksaf geslagen. De gemarkeerde route gaat de stuwwalflank dan in de lengterichting volgen om ons terug te brengen naar de plek waar de wandeling begon. Intussen wordt nog tweemaal een dalletje gekruist. Even voor het tweede dalletje passeren we trouwens ook een markante komvormige terreindepressie.

Door onze wandeling leerden wij de reliëfkenmerken kennen van een middelhoog stuwwalgedeelte, dat reeds geruime tijd geleden onder invloed van particulier grootgrondbezit werd herbebost. Het plateauachtig karakter van het stuwwalgedeelte en de aanwezigheid van enkele vrij markante dalletjes zullen daarbij het meest zijn opgevallen. Zowel hoog opgaande houtopstanden met weinig ondergroei als oude lanen boden daarbij soms de mogelijkheid de geomorfologische gesteldheid te overzien.

Toelichting

Onderwerp van deze brochure is een bosgebied van de natuurrijke Utrechtse Heuvelrug, dat direct ten noordoosten van Doorn is gelegen. De ondergrond bestaat er voornamelijk uit (rivier)afzettingen, die in de voorlaatste ijstijd vanuit de nabije Gelderse Vallei door zich uitbreidend Scandinavisch landijs werden opgestuwd.

Als gevolg van deze glaciële expansiedrift ontstond een 34 kilometer lange, middelhoge stuwwal. Het wandelgebied occupeert de kruinen en zuidwestflank ervan over een lengte van twee kilometer.

Het zich via de Gelderse Vallei uitbreidende landijs heeft de stuwwallen niet alleen gevormd, maar ook tijdelijk overdekt. Hierbij werd het oppervlak ervan étagegewijs geëgaliseerd. Smeltwater vormde via de laagten van de stuwwal enkele valleien en kleinere dalen.

In de pas tienduizend jaar achter ons liggende laatste ijstijd brachten koude winden (met sneeuwjachten) zand naar de zuidwestflank van de stuwwal. Aldus ontstonden zelfs kleine heuvels en ruggetjes.

Na de laatste ijstijd raakte het wandelgebied begroeid met bos, waarin op de stuwwal later (winter)eiken en beuken domineerden en op de armere windzanden vooral (zomer)eiken en berken groeiden.

Onder invloed van allerlei menselijke activiteiten zouden de bossen sinds de bronstijd geleidelijk plaatsmaken voor steppe- en heidevegetaties, terwijl door herhaaldelijk afplaggen kale plekken ontstonden waar de windzanden uit de laatste ijstijd gingen stuiven.

Enkele grootgrondbezitters zorgden echter al in de negentiende eeuw voor een vrijwel volledige herbebossing van het gebied. In de bossen was een tijdlang ook de eikenhakhoutcultuur van betekenis. Overigens zouden er aanvankelijk vooral de grove den en later ook enkele exotische naaldhoutsoorten worden geplant.

Tal van hoofdontsluitingen werden echter beukenlanen. Het ontsluitingspatroon van de bossen is sinds de aanleg ervan slechts weinig veranderd. Het kenmerkt zich zowel door (lange) wijdbochtige als rechtere trajecten. Enkele wegen en paden zijn relictten van oude interlocale verbindingen.

In de Kaapse Bossen worden sommige complexen percelen over grote lengte door een aarden wallepje en greppel gemarkeerd.

Sinds 1953 zijn de Kaapse Bossen eigendom van Natuurmonumenten. Bovendien is het gebied gelegen in het Nationaal Park Utrechtse Heuvelrug.

Van de terreingesteldheid kan een vrij representatief beeld worden verkregen door het volgen van de beschreven gemarkeerde wandelroute die dus ook als geopad kan fungeren. Een extra uitstapje aan de noordkant van het wandelterrein biedt daarbij de mogelijkheid tevens kennis te maken met bijzonder microreliëf.

Alle rechten met betrekking tot de tekst en het kaartmateriaal uit deze uitgave berusten bij stichting Telluris. Persoonlijk gebruik van de uitgave is toegestaan maar niet voor zakelijke en commerciële doeleinden tenzij dit schriftelijk met de rechthebbende(n) is overeen gekomen. Voor de foto's is de rechthebbende Stichting Geopark Heuvelrug i.o. of haar rechtsopvolger.